

Ocena poziomu warunków życia na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego

(opracowanie sporządzone w ramach prac nad tematem „Studium obszarów wiejskich.
Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej w aspekcie określenia warunków życia”).
(wersja 10.12.2018 r.)

Olsztyn, 2018

1. Wprowadzenie

W ramach sporządzanego opracowania pn. „Studium obszarów wiejskich. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej w aspekcie określenia warunków życia”, została przeprowadzona ocena poziomu warunków życia na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego.

Niniejsze opracowanie prezentuje wyniki wykonanych badań dotyczących oceny poziomu warunków życia.

Pojęcie poziomu życia często używane jest zamiennie z pojęciem jakości życia. W literaturze szeroko podejmowana jest problematyka poziomu życia, nie ma jednak jednoznacznej jej definicji. W źródłach można znaleźć natomiast szereg prób zdefiniowania oraz określenia metod pozwalających zmierzyć poziom czy jakość warunków życia. Jak wynika z literatury, pojęcia jakości i warunków życia nie powinny być traktowane jako synonimy, ponieważ warunki życia odnoszą się do oceny obiektywnej sytuacji, natomiast jakość życia dodatkowo zawiera jeszcze ocenę subiektywną. Ocena obiektywna warunków życia jest określana przy pomocy różnych metod statystycznych na podstawie dostępnych danych. Natomiast ocenę subiektywną dokonuje się najczęściej na podstawie konkretnych pytań skierowanych do respondentów, zwykle w formie ankiety.

W niniejszym badaniu, ze względu na duży zakres przestrzenny opracowania, odniesiono się do obiektywnej oceny warunków życia, to znaczy zastosowano „obiektywny pomiar jakości życia odnoszący się do analizy warunków lub poziomu życia, a więc ogółu warunków, głównie infrastrukturalnych, w jakich żyją ludzie”¹.

Wśród licznej literatury należy zwrócić uwagę na cykliczną publikację Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Jakość życia w Polsce” opracowaną na podstawie wyników badania ankietowego gospodarstw domowych, zatytułowanego „Badanie spójności społecznej”. Z ostatniego badania (tj. z 2017 r.) wynika, że 81,5% badanych deklaruje zadowolenie ze swojego życia oraz 71,7% optymistycznie patrzy w przyszłość.

Pojęcie jakości życia pojawia się również w obowiązujących dokumentach programowo-strategicznych szczebla krajowego (m.in. „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.”, „Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020”) i regionalnego (m.in. „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”).

2. Założenia metodyczne

Celem badania jest ocena poziomu warunków życia na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego.

Zakres opracowania obejmował obszary wiejskie województwa warmińsko-mazurskiego. Przyjęto definicję obszarów wiejskich obowiązującą w statystyce publicznej, gdzie za obszary wiejskie uznaje się cały obszar Polski poza gminami miejskimi i częściami miejskimi gmin miejsko-wiejskich. Takie podejście ściśle wiąże się z podziałem administracyjnym i trzema rodzajami gmin (miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie). Dla potrzeb tematu definicja ta została rozszerzona o miasta z liczbą mieszkańców do 5 tys. W większości przypadków miasta te są siedzibami gmin miejsko-wiejskich. Jedynie miasto Górowo Iławeckie stanowi odrębną jednostkę administracyjną – gminę miejską. W przyjętej metodzie miasto to zostało włączone do badań.

¹ Agnieszka Michalska-Żyła „Jakość życia na poziomie lokalnym”, 2016 Łódź

Badaniem zostało objętych 101 jednostek zakwalifikowanych zgodnie z powyższą definicją jako obszary wiejskie, w tym 67 gmin wiejskich, 18 gmin miejsko-wiejskich, 15 obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich i gminę miejską Górowo Iławeckie.

Rys. 1. Obszary wiejskie województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: opracowanie własne.

Przy ocenie poziomu warunków życia zastosowano metodę statystyczną w oparciu o medianę², głównie wykorzystując dostępne dane z bazy GUS. Wykorzystane dane do przeprowadzenia analizy pochodziły z Banku Danych Lokalnych za roku 2017. W jednym przypadku wykorzystano opracowaną na potrzeby innego dokumentu waloryzację przyrodniczo-krajobrazową³, a w drugim dane pochodzące z raportu UKE⁴. Dobór zastosowanych wskaźników do przeprowadzenia oceny podyktowany był w dużej mierze dostępnością danych.

W statystyce publicznej udostępnionych jest niewiele danych dla poziomu gminy, szczególnie dla gmin miejsko-wiejskich z rozbiem na miasto – wieś. W toku prac wystąpiono do Urzędu Statystycznego w Olsztynie o udostępnienie danych przydatnych dla realizacji tematu. Niestety, dla wskazanych parametrów dane statystyczne były niedostępne. Dlatego też, w badaniach przyjęto, że wartość niektórych wskaźników dostępnych tylko na poziomie gmin (bez rozbięcia na miasto i obszar wiejski) będzie wykorzystana dla obszarów wiejskich.

² Mediana - wartość środkowa, wartość przeciętna, drugi kwartył – wartość cechy w szeregu uporządkowanym, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba obserwacji.

³ „Delimitacja obszarów atrakcyjnych turystycznie w województwie warmińsko-mazurskim”, WMBPP w Olsztynie, Olsztyn 2012 r.

⁴ „Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2017 r.”, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Warszawa czerwiec 2018 r.

Badanie poziomu warunków życia na obszarach wiejskich zostało przeprowadzone w oparciu o kryteria statystyczne uwzględniające aspekty społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Łącznie wykorzystano 17 wskaźników odnoszących się do następujących zagadnień: ochrona środowiska, warunki mieszkaniowe, infrastruktura, ochrona zdrowia, edukacja, kultura, ubóstwo i rynek pracy. Dobór użytych wskaźników wynikał z określenia jak najbardziej miarodajnej cechy, która obrazowałaby sytuację warunków życia na obszarach wiejskich. Jednak pomimo wartości merytorycznej, dobór wskaźników uzależniony był od wspomnianej powyżej ograniczonej dostępności danych statystycznych. Wśród wybranych wskaźników niektóre stanowiły stymulanty (zmienne, których wysokie wartości są pożądane z punktu widzenia ogólnej charakterystyki badanego zjawiska), a niektóre destymulanty (zmienne, których wysokie wartości są niepożądane z punktu widzenia ogólnej charakterystyki badanego zjawiska).

Do analizy wybrano następujące wskaźniki:

Tabela 1. Wybrane wskaźniki

Lp.	Wskaźniki cząstkowe	Rok
1.	Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków [%]	2017
2.	Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej [%]	2017
3.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę [m ² /osobę]	2017
4.	Udział mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany [%]	2017
5.	Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę/punkt apteczny	2016
6.	Liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię	2017
7.	Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	2017
8.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	2017
9.	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych [%]	2017
10.	Penetracja lokalowa zasięgami Internetu stacjonarnego [%]	2017
11.	Księgozbiór biblioteki przypadający na 1000 ludności	2017
12.	Komputery w bibliotekach podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	2017
13.	Liczba podmiotów gospodarczych sekcji R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności	2017
14.	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2017
15.	Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2017

16.	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej [%]	2017
17.	Waloryzacja przyrodniczo-krajobrazowa [pkt.]	2012

Dla każdego z 17 wskaźników określono medianę. W przypadku, gdy wskaźnik stanowił stymulantę, jednostkom których wartość wskaźnika znajdowała się powyżej mediany, przyznawany był jeden punkt. Natomiast, gdy wskaźnik stanowił destymulantę, punkt dostawały jednostki, których wartości wskaźnika znajdowały się poniżej mediany. Pozostałym jednostkom przyznawanych było 0 punktów. Następnie zsumowano przyznane punkty, a każda jednostka mogła otrzymać minimalnie 0 i maksymalnie 17 punktów.

Opis poszczególnych wskaźników użytych do oceny warunków życia na obszarach wiejskich:

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków [Mapa 1]. Wskaźnik ten informuje jaka część mieszkańców obszarów wiejskich województwa jest obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków. W 2017 roku średnio 50,8% ludności terenów wiejskich korzystała z oczyszczalni ścieków. W stosunku do 2010 roku udział ten wzrósł o 11,8 p.p.

Z analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika wynika, że tylko mieszkańcy gminy wiejskiej Grodziczno nie korzystają z oczyszczalni ścieków, natomiast najmniejszy procent ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był w gminach wiejskich: Markusy (4,4%), Szczytno (7,8%) oraz na obszarach wiejskich gmin Dobrze Miasto (10,7%) i Lidzbark (10,8). Największy udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był w mieście Górowo Ҁaweckie (99,5%), gminach miejsko-wiejskich: Ruciane-Nida (95,1%), Tolkmicko (97,2%), Ryn (100%) i Biała Piska (100%) oraz w gminie wiejskiej Łukta (95,3%). Niska wartość wskaźnika wynika z braku inwestycji związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej na terenach dotychczas już zwodociągowanych. Mimo sukcesywnego rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej na wsi stanowi ona jedynie 36% długości sieci wodociągowej. Mediana udziału ludności z obszarów wiejskich korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosi 50,6%. Jednostkom, których wartość wskaźnika jest większa od mediany został przyznany jeden punkt.

Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej [Mapa 2]. Wskaźnik ten informuje o udziale ludności korzystającej z instalacji kanalizacji sanitarnej w ogóle ludności. W 2017 roku średnia wartość tego wskaźnika dla analizowanego terenu wynosiła 46,1%, natomiast wartość mediany 42,5%. Tereny o najwyższym udziale ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej to gmina miejska Górowo Ҁaweckie (92,3%), gminy wiejskie: Tolkmicko (91,55%) i Ryn (95%) oraz gmina wiejska Stawiguda (95,2%). Tereny najslabiej skanalizowane to gmina miejska Grodziczno, w której brak jest sieci kanalizacji sanitarnej oraz gminy wiejskie: Markusy (3,8%), Kiwity (8,6%) i Lidzbark Warmiński (9,8%) oraz obszar wiejski gminy Lidzbark (7,5%). Niska wartość wskaźnika świadczy o braku zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków za pomocą sieci kanalizacji sanitarnej z utylizacją ścieków w wysokosprawnej oczyszczalni ścieków. Gospodarka ściekowa na obszarach wiejskich oparta jest głównie na indywidualnych rozwiązaniach (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków). Jednostki, których wartość wskaźnika była wyższa od mediany otrzymały jeden punkt.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania m²/osobę [Mapa 3]. Wskaźnik ten charakteryzuje jeden z aspektów mieszkaniowych wpływających na warunki życia - pozwala określić komfort zamieszkania. Większa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

przypadająca na jedną osobę wpływa na jakość życia oraz zapewnia każdemu z mieszkańców własną, odrębną przestrzeń.

W 2017 roku dla wybranego obszaru przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę wynosiła blisko 25 m² i w stosunku do 2010 roku zwiększyła się o 2,5 m². Mieszkańcy obszarów wiejskich dysponowali większym metrażem w przeliczeniu na jedną osobę niż pozostali mieszkańcy regionu – średnia wartość tego wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego w 2017 roku wynosiła 24 m²/osobę. Największą powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę charakteryzowały się gminy otaczające Olsztyn (pow. 30 m²/osobę), a zwłaszcza gmina Stawiguda, gdzie na jedną osobę przypadało 42,2 m². Wysokie wartości wskaźnika wynikają z lokalizowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w tym o charakterze rezydencjonalnym. Nowe budynki mieszkalne charakteryzują się większym metrażem niż budynki w typowej zabudowie zagrodowej. Najmniejsza przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadała na mieszkańców gmin wiejskich Kozłowo (19,1m²/os.), Grunwald (19,6 m²/os), Wielbark (19,9 m²/os), gminy miejsko-wiejskiej Biała Piska (19,9 m²/os) oraz obszaru wiejskiego gminy Susz (17,9 m²/os). Niskie wartości wskaźnika wynikają zarówno z mniejszego metrażu zabudowy jak również z większej liczby osób tworzących jedno gospodarstwo domowe (rodziny wielopokoleniowe).

Mediana przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na obszarach wiejskich wynosiła 24,5m²/osobę. Jednostki, których wartość parametru była wyższa od mediany dostały jeden punkt.

Udział mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany [Mapa 4]. Wyposażenie mieszkań w podstawową infrastrukturę sanitarną, jaką jest ustęp spłukiwany, jest ważnym elementem wpływającym na warunki życia. Zgodnie z GUS za mieszkanie wyposażone w ustęp spłukiwany uznaje się mieszkanie wyposażone w urządzenie sanitarne, które pobiera wodę z wodociągu, a następnie odprowadza ścieki do sieci kanalizacyjnej lub zbiornika bezodpływowego (tzw. szamba). Wskaźnik ten informuje zatem nie tylko o dostępie do ustępu spłukiwanego, ale pośrednio także o podłączeniu mieszkania do urządzenia wodociągowego.

Dla obszarów wiejskich województwa średnia wartość tego wskaźnika w 2017 roku wynosiła 85,6% i w przeciągu ostatnich siedmiu lat nieznacznie wzrosła. Z analizy przestrzennego rozkładu wskaźnika wynika, że najwięcej mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany znajduje się w gminach położonych w środkowym pasie województwa oraz w gminach położonych nad Zalewem Wiślanym, które to tereny wyróżniają się najwyższym wyposażeniem mieszkań w ustęp spłukiwany - powyżej 95%. Natomiast tereny o najniższym wyposażeniu w ustęp spłukiwany to obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich Olecko (16,7%) i Lidzbark (34,2%). Mediana tego wskaźnika wyniosła 87%, a gminy, których wartość wskaźnika była większa otrzymały jeden punkt.

Liczba ludności przypadająca na 1 aptekę/punkt apteczny [Mapa5]. Dostęp do aptek lub punktów aptecznych jest ważnym elementem wpływającym na warunki życia na obszarach wiejskich. Apteka w dużej odległości od miejsca zamieszkania jest problemem, a zwłaszcza dla mało mobilnej i starzejącej się ludności wiejskiej. Funkcjonowanie jednej apteki/punktu aptecznego na obszarze danej jednostki prowadzi do powstawania lokalnych monopolii, kiedy to placówka rekompensuje sobie mniejszą liczbę klientów wyższymi cenami.

Średnio na obszarach wiejskich województwa w 2017 roku na jedną aptekę/punkt apteczny przypadało 3570 osób. Z analizy danych GUS dotyczących liczby aptek/ punktów aptecznych wynika, że w 2017 roku na terenie 24 spośród 101 analizowanych jednostek nie było żadnej

placówki aptecznej. Natomiast wśród pozostałych jednostek najlepszy dostęp do aptek/punktów aptecznych, wyrażony najmniejszą liczbą ludności przypadającą na obiekt (poniżej 2500 osób/na aptekę, punkt apteczny), mieli mieszkańcy miasta Górowo Iławeckie, obszarów wiejskich gmin: Pieniężno, Bisztynek i Miłomłyn oraz gmin wiejskich: Dąbrówno, Łukta i Biskupiec. Oprócz gmin na terenie których nie było placówek aptecznych, najgorszy dostęp do tego typu obiektów mieli mieszkańcy gmin wiejskich: Bartoszyce, Ełk, Iława, Szczytno i Ostróda, gdzie na jeden obiekt przypadało ponad 10 tys., a w przypadku Ostródy 16 tys. osób.

Mediana liczby ludności przypadającej na 1 aptekę/punkt apteczny wynosiła 3646⁵, a jednostki, których wartość wskaźnika była mniejsza od mediany a większa od zera dostały jeden punkt.

Liczba ludności przypadająca na 1 przychodnię [Mapa 6]. Dostęp do podstawowej opieki medycznej jest istotnym elementem wpływającym na poziom warunków życia. Przychodnie podstawowej opieki medycznej przeważnie są zlokalizowane w miastach i miejscowościach będących siedzibą gmin wiejskich. Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, istotne jest aby mieszkańcy obszarów wiejskich mieli jak najlepszy dostęp do opieki medycznej.

W 2017 roku średnio na jedną przychodnię na obszarach wiejskich województwa przypadało 2950,4 osób. Z danych GUS za 2017 rok wynika, że na terenie 11 spośród 101 analizowanych jednostek nie było przychodni. Głównie problem ten dotyczył obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich oraz w gminie wiejskiej Kiwity. Najlepszy dostęp do opieki zdrowotnej posiadali mieszkańcy, gdzie na jedną przychodnię przypadało najmniej osób – wynikało to albo z małej liczby mieszkańców na danym terenie, albo z większej liczby przychodni. Tereny o najlepszym dostępie do podstawowej opieki medycznej (liczba osób przypadających na jedną przychodnię nie przekracza 1000) to miasto Górowo Iławeckie, gmina miejsko-wiejska Morąg oraz gmina wiejska Dubeninki. Natomiast tereny o najsłabszym dostępie (ponad 8000 osób przypada na jedną przychodnię) to gmina wiejska Nowe Miasto Lubawskie oraz obszar wiejski gminy Biskupiec. Wartość mediany wynosiła 2950,4, a jednostki, których wartości wskaźnika były mniejsze od mediany otrzymały jeden punkt.

Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 [Mapa 7]. Zagwarantowanie opieki nad dziećmi jest ważnym elementem wpływającym na warunki życia. W ostatnich latach problem ten jest dostrzegany w krajowych dokumentach strategicznych np. Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. O ile w miastach problem ten jest sukcesywnie zmniejszany, o tyle na obszarach wiejskich występują wyraźne deficyty. Opieka nad dziećmi, a zwłaszcza tymi najmłodszymi do 3 lat, stanowi duży problem na obszarach wiejskich - brak jest placówek oferujących taką opiekę, jak również brak jest informacji jak duże jest zapotrzebowanie na taką formę opieki. Wynika to również z uwarunkowań społeczno-kulturowych - funkcjonujący na wsi model rodziny wielopokoleniowej, gdzie opiekę nad dzieckiem sprawuje rodzic lub inny członek rodziny.

W 2017 roku na obszarach wiejskich województwa średnio na 1000 dzieci w wieku do 3 lat zaledwie dziesięć uczęszczało do żłobków bądź klubów dziecięcych. Względem 2012 roku sytuacja uległa polepszeniu - na 1000 dzieci tylko dwoje uczęszczało do takiej placówki.

Z analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika wynika, że w 2017 roku na 101 analizowanych jednostek tylko w 12 dzieci w wieku do 3 lat uczęszczało do żłobka lub klubu dziecięcego. Najwięcej dzieci objętych tą formą opieki było w gminach wiejskich Dąbrówno i Świątki oraz w gminie miejsko-wiejskiej Mikołajki.

⁵ została obliczona z pominięciem wierszy zerowych

Mediana liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do 3 lat wynosiła 0, dlatego też tereny, które zostały uznane za korzystne otrzymały jeden punkt.

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dzieci w wieku 3 - 5 lat [Mapa 8].

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym to stosunek liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w wieku od 3 do 5 lat, do liczby wszystkich dzieci w tym wieku wyrażony procentowo (określa powszechność nauczania w przedszkolach). Wychowanie przedszkolne jest początkowym etapem edukacji i może być organizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, punktach przedszkolnych oraz zespołach wychowania przedszkolnego.

W ostatnich latach nastąpił wzrost poziomu upowszechniania nauczania przedszkolnego, w 2010 roku średnio 29,7% dzieci z obszarów wiejskich województwa objętych było wychowaniem przedszkolnym, a w 2017 już 49,9%. Wzrost liczby dzieci objętych różnymi formami opieki przedszkolnej wynika między innymi z powstania nowych placówek oraz zwiększenia liczby miejsc w istniejących placówkach.

Z analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika obrazującego powszechność nauczania przedszkolnego wynika, że najczęściej dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym było na terenie miasta Górowo Iławeckie (97,9%), gmin wiejskich: Lubawa (81,8%), Dywity (82,1%) i Stawiguda (83,8%). Natomiast najmniej dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym było w gminie wiejskiej Braniewo (5,5%) oraz na obszarach wiejskich gmin Dobre Miasto (7,2%) i Pasłęk (8,8%). Wartość mediany dla tego wskaźnika wynosiła 53,1%, a jednostki, których wartość wskaźnika była większa od mediany zostały ocenione korzystnie i przyznano im jeden punkt.

Współczynnik skolaryzacji brutto szkoły podstawowe (wskaźnik powszechności nauczania na poziomie szkoły podstawowej) [Mapa 9].

Jest to procentowy udział osób uczących się w szkołach podstawowych, niezależnie od wieku, w stosunku do liczby ludności w grupie wiekowej odpowiadającej temu poziomowi edukacji. W przypadku kształcenia powszechnego (szkoły podstawowe) istotną rolę odgrywa dostępność przestrzenna oraz jakość kształcenia. Uznaje się, że w przypadku gdy wskaźnik skolaryzacji wynosi 100 to oznacza, że wszystkie dzieci objęte obowiązkiem szkolnym z danej jednostki uczęszczają do szkoły na terenie tej jednostki. W przypadku gdy wskaźnik jest poniżej 100 to znaczy, że najprawdopodobniej uczniowie uczęszczają do placówek poza swoim rejonem.

W 2017 roku współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych na obszarach wiejskich województwa wynosił 76,2% i w porównaniu z 2010 rokiem zmalał o 9,3 p.p. Obszary gdzie współczynnik ten był najniższy (poniżej 40 %) to obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich: Dobre Miasto, Pasłęk i Nidzica. Natomiast najwyższy wskaźnik skolaryzacji charakteryzował gminę wiejską Lubawa (104,3) oraz miasto Górowo Iławeckie (126,1%).

Wartość mediany współczynnika skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych wyniosła 80%, a jednostki których wartość współczynnika jest wyższa od mediany dostały jeden punkt.

Penetracja lokalowa zasięgami Internetu stacjonarnego [Mapa10].

Wskaźnik wyraża stosunek liczby lokali mieszkalnych w budynkach w zasięgu sieci (budynkach w którym operatorzy deklarują możliwość świadczenia danych usług) do ogólnej liczby lokali mieszkalnych na analizowanym terenie.

Internet jest nieodzownym narzędziem do pracy, nauki, komunikacji i rozrywki. O ile miasta nie mają problemu z dostępem do Internetu stacjonarnego, o tyle obszary wiejskie nadal borykają się z tym problemem.

Z raportu UKE wynika, że na koniec 2017 roku średnio penetracja lokalowa zasięgami Internetu stacjonarnego na obszarach wiejskich województwa wynosiła 67,7%. Dla porównania wartość tego wskaźnika dla całego województwa warmińsko-mazurskiego wynosiła 84,6%. Bardzo szybko zwiększa się zasięg nadajników LTE lub HSPA, oferujących transmisję danych o bardzo dobrych parametrach, ale głównie w obszarach zurbanizowanych. W miejscach pozbawionych jakiegokolwiek infrastruktury istnieje możliwość skorzystania z technologii satelitarnej (TV, Internet, telefon).

W związku z brakiem danych dla gmin miejsko-wiejskich z rozbiciem na miasto i obszar wiejski dla obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich użyta została wartość wskaźnika dla całej gminy.

Z analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika wynika, że najlepszy dostęp do Internetu stacjonarnego mieli mieszkańcy obszarów wiejskich ze środkowej i zachodniej części regionu. Tereny gdzie wartość wskaźnika penetracji lokalowej był najwyższy to miasto Górowo Iławeckie (98,5%) oraz gminy miejsko-wiejskie: Frombork (94,8%), Dobre Miasto (89,4%) i Pastęk (89,1%). Natomiast obszary o najniższej wartości wskaźnika to gminy wiejskie: Dźwierzuty (31,8%), Jedwabno (32,9%) i Iława (37,2%). Mediana wskaźnika penetracji lokalowej zasięgami Internetu stacjonarnego wyniosła 68,79%, a jednostki które miały wyższą wartość wskaźnika otrzymały jeden punkt.

Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności [Mapa 11]. Biblioteki na obszarach wiejskich pełnią szereg funkcji o charakterze społecznym, w tym przypominają o tożsamości i dorobku kulturalnym lokalnej społeczności, budują więzi międzyludzkie czy zachęcają do rozwoju intelektualnego. Wraz z rozwojem i zmianami na wsi powinien następować rozwój i dopasowanie ofert bibliotek do aktualnych realiów.

W 2017 roku biblioteki zlokalizowane na obszarach wiejskich stanowiły ponad 77% placówek w województwie. W stosunku do 2010 roku ich liczba zmalała o 6%. Gromadziły one blisko połowę (47%) całego księgozbioru regionu. W stosunku do 2010 roku liczba bibliotek zmniejszyła się oraz zmniejszył się również ich księgozbiór. Średnio na 1000 mieszkańców obszarów wiejskich województwa przypadało 3444 woluminów. Najmniejszy księgozbiór w przeliczeniu na 1000 mieszkańców posiadały biblioteki na obszarze wiejskim gminy Dobre Miasto (647,3) i w gminie wiejskiej Kętrzyn (735,5), natomiast największy w mieście Górowo Iławeckie (10261,6) oraz gminach wiejskich Dąbrówno (8439,5) i Markusy (9106,5).

Mediana księgozbioru bibliotek na 1000 ludności wynosiła 3191,1. Jednostki, których wartość wskaźnika była większa od mediany otrzymały jeden punkt.

Komputery w bibliotekach podłączone do Internetu dostępne dla czytelników. [Mapa 12].

Jak wspomniano powyżej biblioteki na obszarach wiejskich pełnią szereg funkcji. Rozwój technologiczny placówek bibliotecznych oraz udostępnienie czytelnikom komputerów podłączonych do Internetu stanowi wpływa na warunki życia mieszkańców wsi. Nie wszyscy mieszkańcy obszarów wiejskich posiadają dostęp do Internetu w domu. Możliwość skorzystania z Internetu jest pomocna w pracy, nauce, komunikacji jak również służy do rozrywki. W 2017 roku w bibliotekach na obszarach wiejskich województwa było 932 komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników. W stosunku do 2010 roku ich liczba wzrosła o 42%. W 2017 roku średnio przypadało 9 komputerów na jedną jednostkę. Spośród 101 analizowanych jednostek w trzech (gmina wiejska Górowo Iławeckie, obszary wiejskie Barczewo i Olecko) nie było bibliotek, a w dwóch (gmina wiejska Łukta i obszar wiejski gminy Pisz) biblioteki nie posiadały komputerów z Internetem dostępnymi dla czytelników. Najlepiej wyposażone ww. komputery były biblioteki w gminach wiejskich: Braniewo, Dubeninki,

Markusy, Działdowo, Ława, Nowe Miasto Lubawskie oraz w gminie miejsko-wiejskiej Korsze, gdzie w bibliotekach było powyżej 20 komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników.

Mediana liczby komputerów w bibliotekach podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników wyniosła 8, a jednostki, których wartość parametru była większa otrzymały jeden punkt.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcja R na 1000 ludności [Mapa 13]. Działalność instytucji kultury na obszarach wiejskich jest bardzo istotna i wpływa na warunki życia ich mieszkańców. W celu określenia dostępu do kultury posłużono się wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych sekcji R (związanych z kulturą, rozrywką i rekreacją) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

W 2017 roku na obszarach wiejskich województwa w systemie REGON zarejestrowanych było 916 podmiotów gospodarczych związanych z kulturą, rozrywką i rekreacją. W stosunku do 2010 roku ich liczba zwiększyła się o 23 p.p. Blisko 85% zarejestrowanych podmiotów było prywatnych. W 2017 roku średnio na 1000 mieszkańców obszarów wiejskich przypadało 1,38 podmioty gospodarcze związane z sekcją R. Najwięcej podmiotów w tej sekcji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zarejestrowanych było na obszarach wiejskich graniczących z Olsztynem (gminy wiejskie: Jonkowo, Dywity, Purda i Stawiguda) oraz w gminach: wiejskiej Giżycko i miejsko-wiejskiej Mikołajki. Najmniej zarejestrowanych podmiotów było w gminach wiejskich Janowo i Milejewo oraz obszarach wiejskich gmin: Biskupiec, Susz, i Pisz.

Mediana liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji R na 1000 ludności wynosiła 1,17, a jednostki, które uzyskały parametr powyżej tej wartości otrzymały jeden punkt.

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym [Mapa 14]. Rozwój obszarów wiejskich nie może się odbywać bez rozwoju przedsiębiorczości na tych terenach, który wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy, a także różnicuje dochody ludności wiejskiej.

W 2017 roku na obszarach wiejskich regionu średnio na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadało 98,6 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. W stosunku do 2010 roku wartość tego wskaźnika zwiększyła się o 13,3. Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było w gminach wiejskich graniczących z Olsztynem: Stawiguda (220,8), Dywity (200,3), Jonkowo (172,8), i Gietrzwałd (160) oraz w mieście Górowo Iławeckie (163,8) i gminie miejsko-wiejskiej Mikołajki. Natomiast tereny gdzie wskaźnik ten był najniższy to gminy wiejskie: Górowo Iławeckie (54,9), Kalinowo (61,0), Lelkowo (63,5) i Wielbark (65,1) oraz obszar wiejski gminy Susz (65,2).

Wartość mediany wynosiła 92,3. Obszary, dla których wartość wskaźnika była powyżej wartości mediany otrzymały jeden punkt.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [Mapa 15]. Na danym poziomie szczegółowości nie ma danych dotyczących stopy bezrobocia, a wskaźnik - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – dostępny jest na poziomie gmin. W związku z brakiem danych dla gmin miejsko-wiejskich z rozbiciem na miasto i obszar wiejski dla obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich użyta została wartość wskaźnika dla całej gminy.

W 2017 roku średnia wartość udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarach wiejskich wynosiła 8,3% i pokrywała się z wartością mediany. W stosunku do 2010 roku wartość tego parametru zmniejszyła się o 5,3 p.p. Problem

bezrobocia w większym stopniu dotyczył kobiet – spośród zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców obszarów wiejskich 58% stanowiły kobiety. Z analizy przestrzennej rozmieszczenia wskaźnika wynika, że tereny o najmniejszym udziale bezrobotnych to środkowa i południowa część województwa, a najniższe wartości wskaźnik osiągał w gminach wiejskich: Lubawa (1,3%), Ława (2,8%), Janowiec Kościelny (3,3%), Stawiguda (2%) i Janowo (3,6%) oraz w gminach miejsko-wiejskich Kisielice (2,8%) i Zalewo (3,4%). Natomiast największy problem z bezrobociem dotykał północną część regionu, a zwłaszcza gminy wiejskie: Lelkowo (18,2%), Górowo łąkowe (16,3%), Wilczęta (15,2%), Rychliki (14,4%) i gminę miejsko-wiejską Sępólno (14,4). Północne obszary województwa to tereny gdzie przed restrukturyzacją znaczącą rolę odgrywały państwowe gospodarstwa rolne. Zarówno to, jak i peryferyjne położenie względem większych ośrodków miejskich wpływa na problem bezrobocia.

Jednostki, których wartość wskaźnika była niższa od mediany otrzymały jeden punkt.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej [Mapa 16]. Wskaźnik ten określa udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Jest to jeden ze wskaźników obrazujących spójność i zamożność społeczeństwa. W przypadku tego wskaźnika z uwagi na brak danych dla gmin miejsko-wiejskich z rozbiem na miasto i obszar wiejski, wartość dla całej gminy została przypisana obszarowi wiejskiemu.

Udział osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszył się w latach 2010-2017 o 6,7 p.p – z 20,1 do 13,4%. Z pomocy społecznej w najmniejszym stopniu korzystali mieszkańcy obszarów wiejskich sąsiadujących z Olsztynem, a zwłaszcza gmin wiejskich: Stawiguda (4%), Dywity (4,3%) i Gietrzwałd (5,5%). Tereny o największym zasięgu korzystania z pomocy społecznej położone są zarówno w północnej jak i południowej części regionu, a do obszarów gdzie udział osób korzystających z pomocy społecznej był największy zaliczają się gminy wiejskie: Grunwald (22,1%), Górowo łąkowe (21,6%), Rozogi (21,0%), Kętrzyn (20,8%), Wilczęta (20,4) i Sorkwity (20,1).

Mediana zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 13,60%. Jednostki, których zasięg korzystania z pomocy był mniejszy niż wartość mediany zostały ocenione pozytywnie i dostały jeden punkt.

Waloryzacja przyrodniczo-krajobrazowa [Mapa17].

Uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe wpływają na samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne człowieka. Ich udział i różnorodność oraz wysoka jakość kształtują warunki i komfort życia m.in.: zapewniając dostęp do rekreacji i wypoczynku, wpływając na czystość powietrza i stan zdrowia ludzi oraz stanowiąc walory estetyczne.

Przy ocenie poziomu warunków życia posłużono się wskaźnikiem waloryzacji przyrodniczo-krajobrazowej opisanym w opracowaniu „Delimitacja obszarów atrakcyjnych turystycznie w województwie warmińsko-mazurskim”. Przy waloryzowaniu przyrodniczo-krajobrazowym województwa uwzględniono takie cechy jak udział powierzchni wód powierzchniowych, obszarów pranie chroniony i obszarów leśnych w powierzchni gminy oraz rzeźbę terenu. Za tereny o najwyższej atrakcyjności uznano gminy o największym odsetku w powierzchni zajmowanym przez wody, lasy i obszary chronione oraz o bardziej urozmaiconej rzeźbie terenu. Do gmin o najwyższej atrakcyjności przyrodniczej zostały zaliczone: gmina miejsko-wiejska Ruciane Nida (205) oraz gminy wiejskie: Jedwabno (214), Piecki (203), Krukłanki (198), Dubeninki (196) i Stawiguda (192). Natomiast gminy ocenione najniżej to gminy wiejskie: Gronowo Elbląskie (13), Kiwity (44) oraz gmina miejsko-wiejska Kisielice (39). Wartość mediany tego parametru wyniosła 120 punktów, a tereny które uzyskały więcej punktów niż wartość mediany w ocenie poziomu warunków życia otrzymały jeden punkt.

Uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe wpływają na samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne człowieka. Ich udział i różnorodność oraz wysoka jakość kształtują warunki i komfort życia m.in.: zapewniając dostęp do rekreacji i wypoczynku, wpływając na czystość powietrza i stan zdrowia ludzi oraz stanowiąc walory estetyczne.

3. Opis wyników

Z pośród 101 badanych jednostek, żadna nie otrzymała maksymalnej wartości punktów. Najwięcej – 16 punktów otrzymała gmina miejsko-wiejska Mikołajki, a najmniej – 2 punkty gmina wiejska Górowo Iławeckie.

Na podstawie przeprowadzonego badania, w oparciu o 17 wybranych wskaźników z różnych dziedzin związanych z poziom warunków życia, dokonano klasyfikacji obszarów wiejskich w trzech grupach **[Mapa 18]**:

- o dobrym poziomie warunków życia,
- o średnim poziomie warunków życia,
- o niskim poziomie warunków życia.

Do pierwszej grupy, obszarów o dobrym poziomie warunków życia, zostały zaliczone jednostki, które uzyskały od 13 do 16 punktów. Grupa ta obejmuje 10 jednostek w tym: gminę miejską Górowo Iławeckie, 5 gmin wiejskich oraz 4 gminy miejsko-wiejskie.

Z przeprowadzonego badania wynika, że obszary wiejskie o dobrym poziomie warunków życia koncentrują się w dwóch strefach w województwie. Jedną wokół Olsztyna i obejmuje gminy wiejskie: Dywity, Giętrzwald, Stawiguda, Ostróda i gminę miejsko-wiejską Miłomłyn. Drugi obejmuje obszary na wschód od Olsztyna po Wielkie Jeziora Mazurskie – gminy miejsko-wiejskie: Reszel, Mikołajki i Ruciane Nida Gminy oraz gminę wiejską Piecki. Do grupy tej zalicza się również gmina miejska Górowo-Iławeckie.

Obszary te charakteryzują się wysokimi wartościami wskaźników w badanych dziedzinach, jak również korzystnymi zjawiskami demograficznymi (m.in. wzrost liczby ludności, korzystna struktura wieku) i gospodarczymi (m.in. nasycenie podmiotami gospodarczymi, potencjał produkcyjny).

Druga grupa – obszary wiejskie o średnim poziomie warunków życia, to jednostki, które uzyskały od 7 do 12 punktów. Grupa ta liczy 46 jednostki wśród których 33 to gminy wiejskie, 10 miejsko-wiejskich oraz 4 obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich.

Obszary wiejskie o średnim poziomie warunków życia rozproszone są na całym województwie z wyraźną koncentracją w części zachodniej, północnowschodniej i południowej. Gminy w tej grupie cechują się deficytami w niektórych dziedzinach. Z uwagi na różny charakter jednostek nie można wskazać konkretnej grupy deficytów.

Ostatnią grupę stanowią obszary sklasyfikowane jako tereny o niskim poziomie warunków życia. Są to jednostki, które uzyskały od 2 do 6 punktów. Grupa ta obejmuje 44 jednostki, wśród których jest 29 gmin wiejskich, 4 gminy miejsko-wiejskie oraz 11 obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich.

Obszary te koncentrują się głównie w północnej części regionu oraz w mniejszych skupiskach występują przy wschodniej i południowej granicy województwa. Tereny te charakteryzują się niskimi wskaźnikami w większości badanych dziedzinach, a zwłaszcza w zakresie warunków mieszkaniowych, infrastruktury i ochrony zdrowia. Obszary te charakteryzują się również

niekorzystną strukturą demograficzną, a zwłaszcza depopulacją oraz niską aktywnością ekonomiczną mieszkańców.

4. Podsumowanie

Obszary wiejskie podlegają nieustannym przeobrażeniom, między innymi w wyniku kierowanych przez ostatnie lata na te tereny licznych interwencji finansowych. Rozwijająca się urbanizacja, zwłaszcza na terenach wiejskich sąsiadujących z dużymi ośrodkami miejskimi, powoduje zmiany sposobu zagospodarowania, co wpływa na pełnione przez nie funkcje. Postępujący rozwój korzystnie wpływa na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców tych terenów oraz wpływa na panujące tam warunki życia. Pomimo istotnych korzyści rozwojowych jakie zaszły, nadal można zauważyć znaczne dysproporcje i zróżnicowanie zarówno samych terenów wiejskich, jak i nich względem miast. Poziom rozwoju terenów przekłada się na warunki życia na tych terenach, a te z kolei są ważnym ogniwem postępu społecznego.

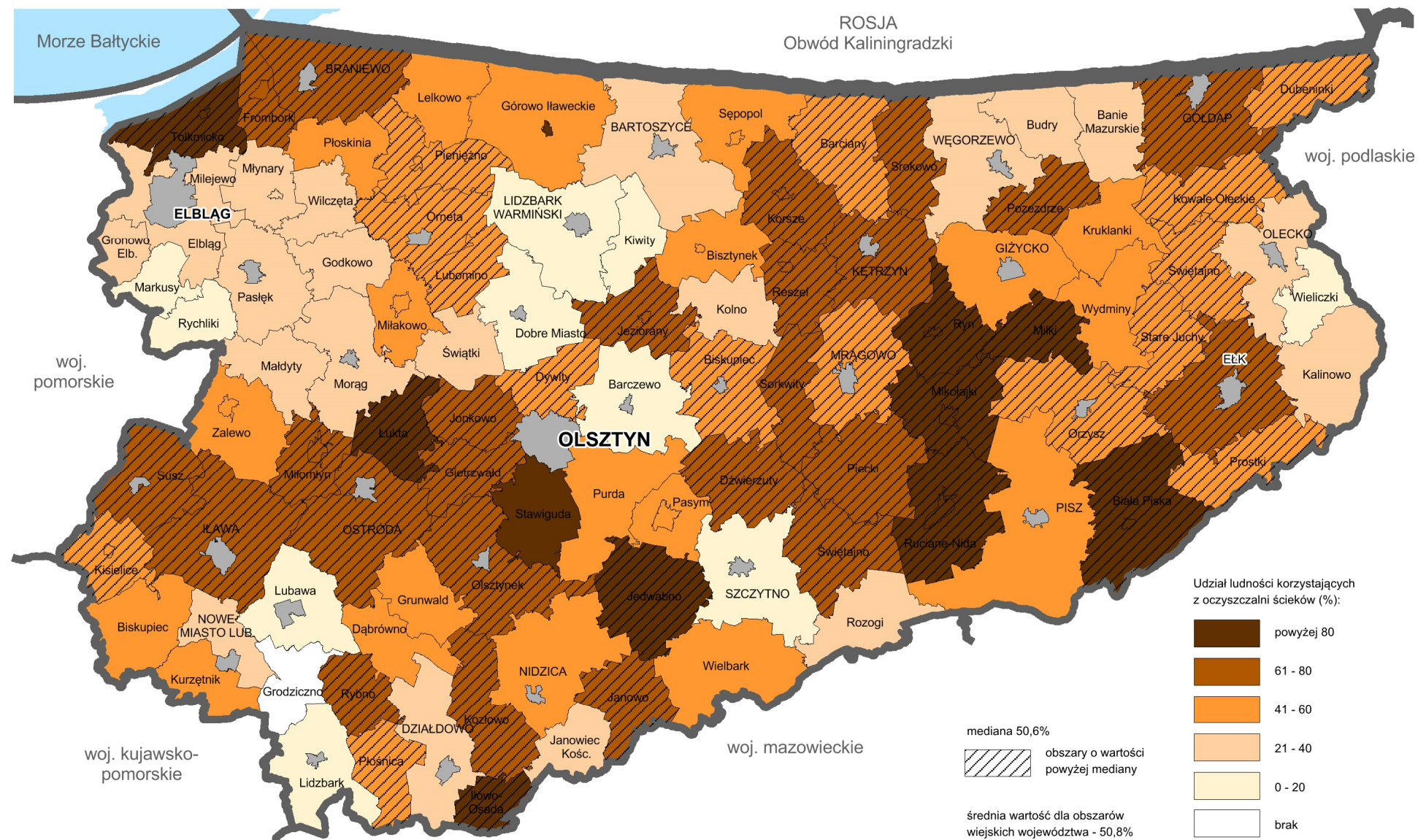
Uzyskane wyniki z przeprowadzonej oceny pozwalają określić zróżnicowanie przestrzenne warunków życia na obszarach wiejskich województwa oraz sformułować wnioski potrzebne do kreowania dalszej polityki rozwoju. Wyniki analizy mogą posłużyć jednostkom samorządowym różnego szczebla do uzyskania informacji o deficytach poszczególnych obszarów, jak również ukierunkować przyszłe działania.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (2017 r.)

Mapa 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

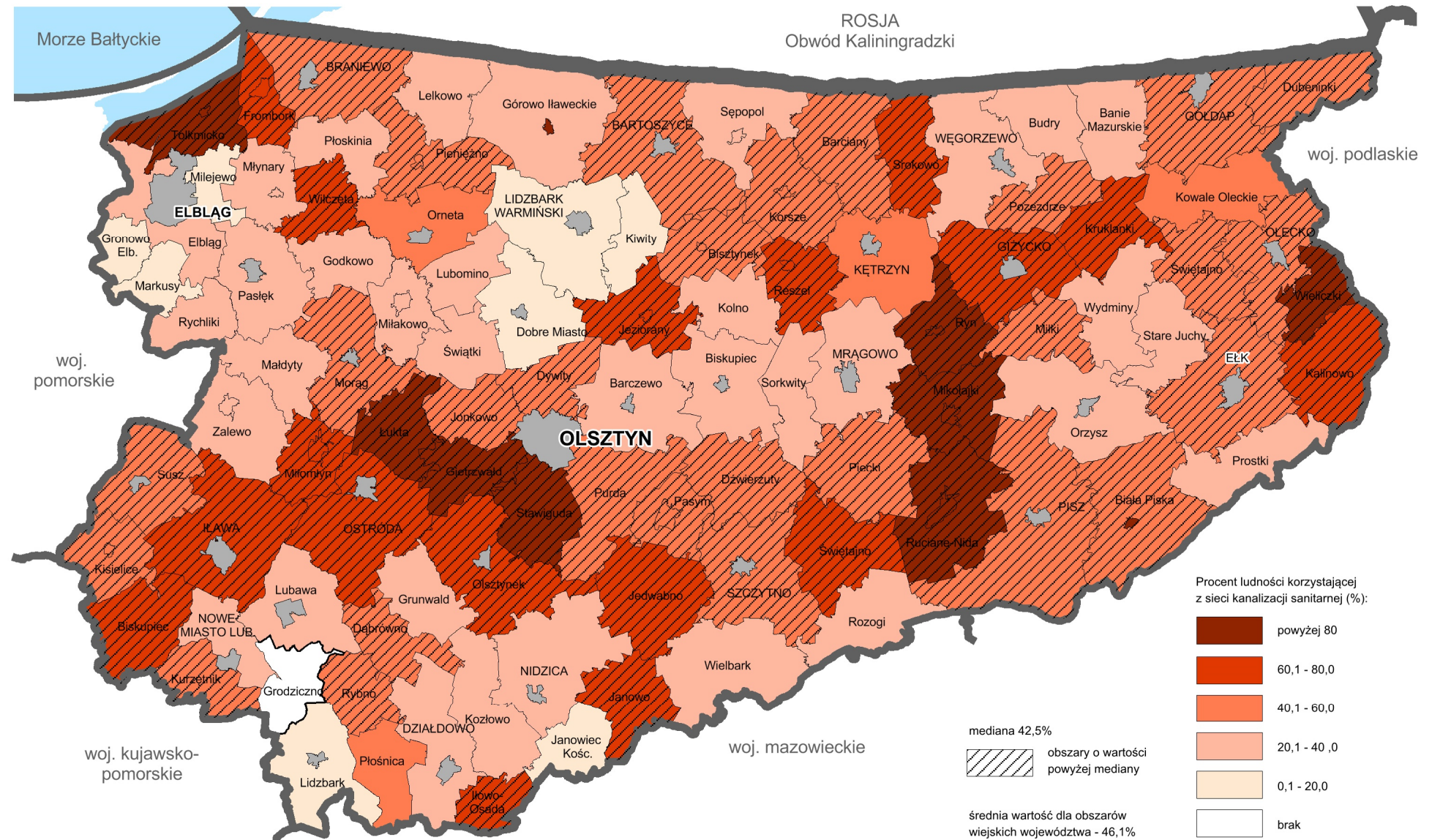
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej (2017 r.)

Mapa 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

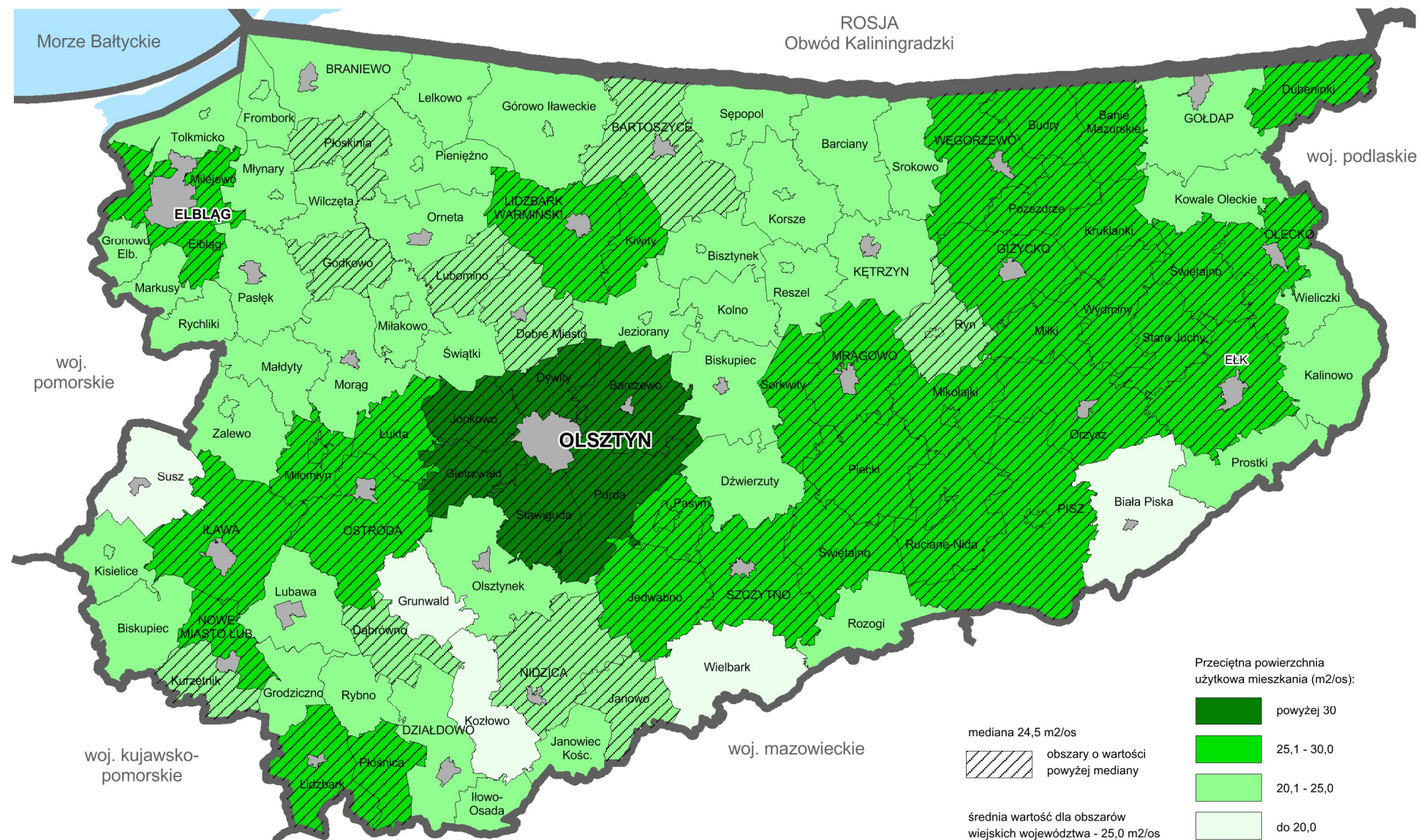
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (2017 r.)

Mapa 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

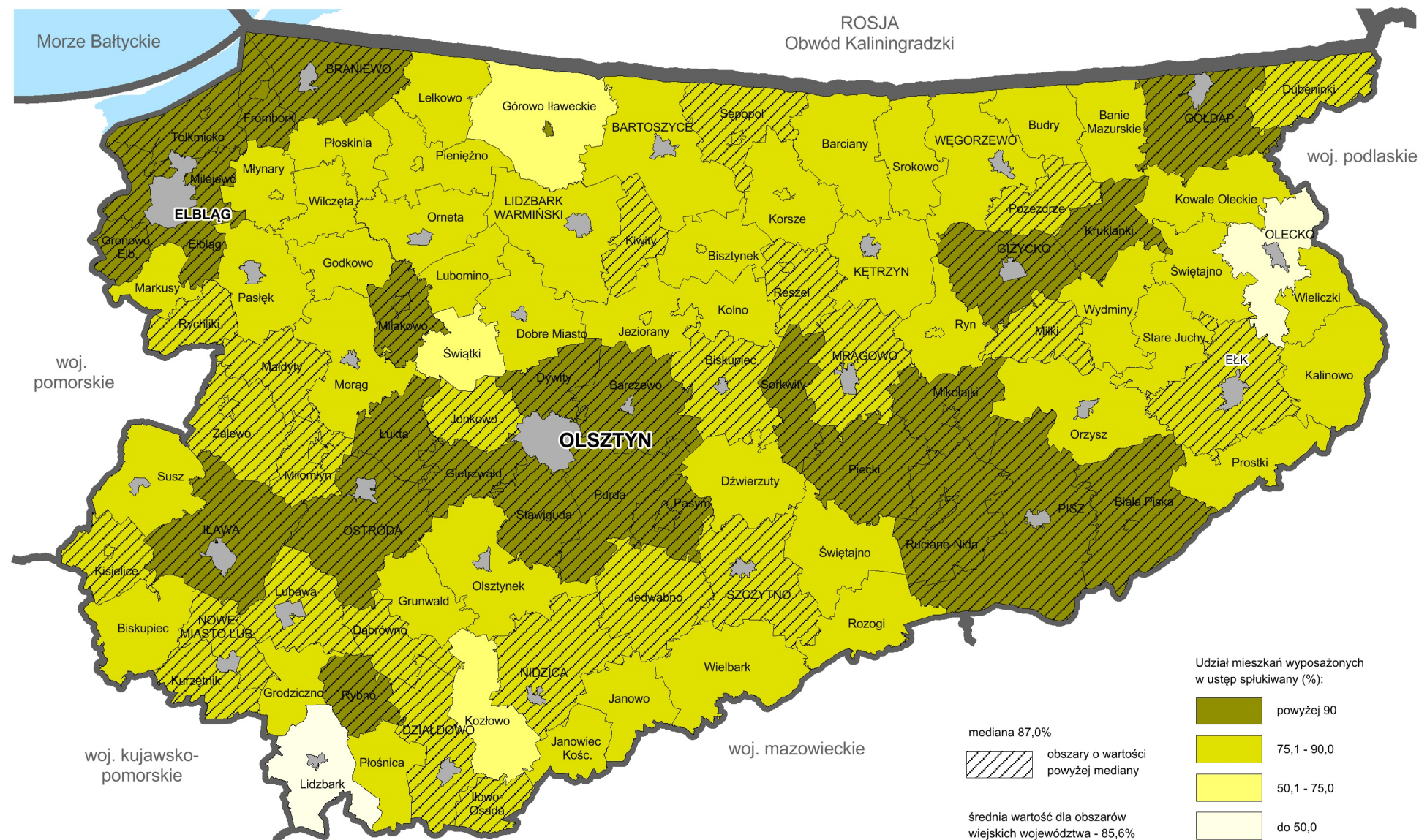
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Udział mieszkań wyposażonych w ustęp splukiwany (2017 r.)

Mapa 4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

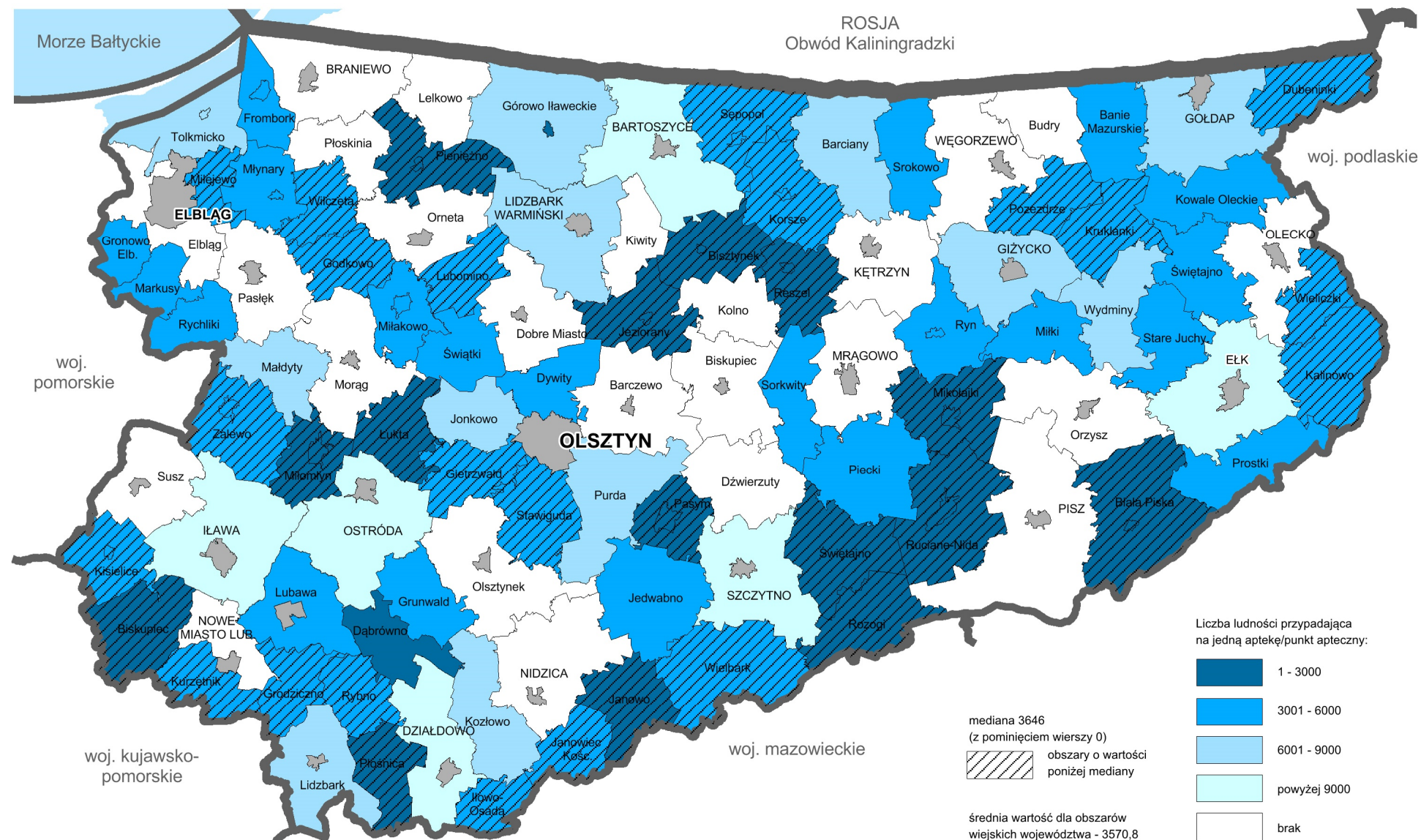
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Liczba ludności przypadająca na jedną aptekę/punkt apteczny (2017 r.)

Mapa 5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

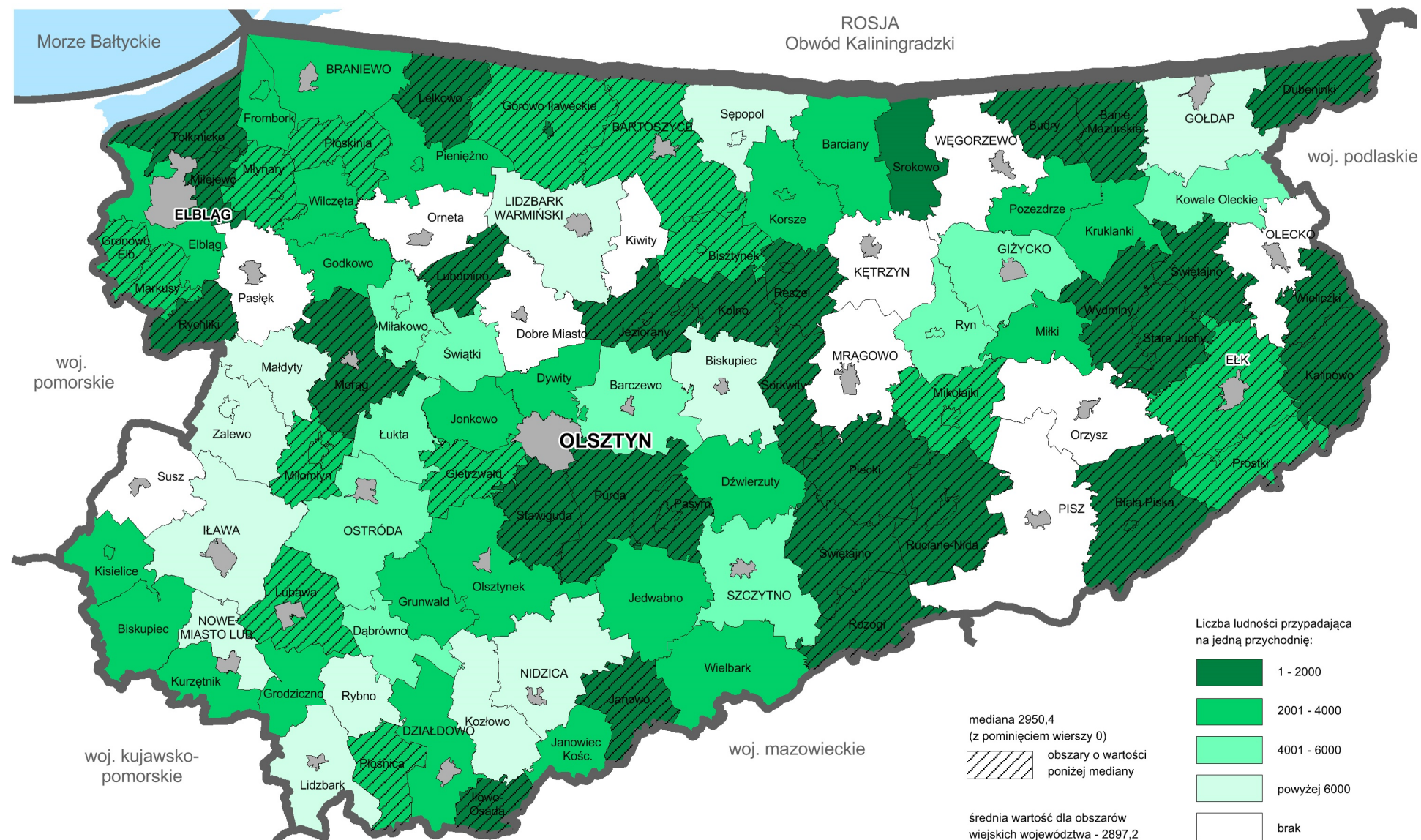
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Liczba ludności przypadająca na jedną przychodnię (2017 r.)

Mapa 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

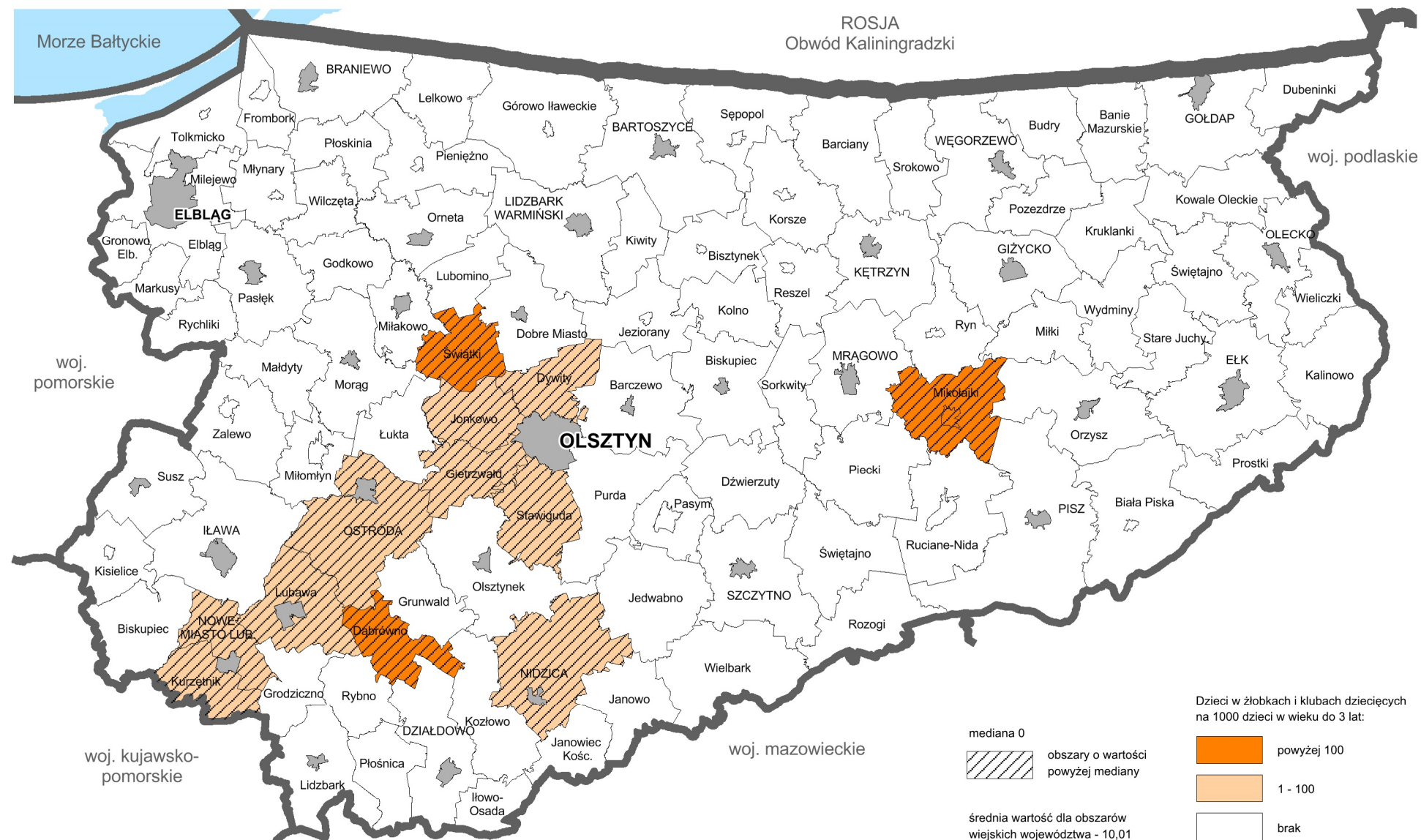
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Dzianci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzianci w wieku do 3 lat (2017 r.)

Mapa 7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

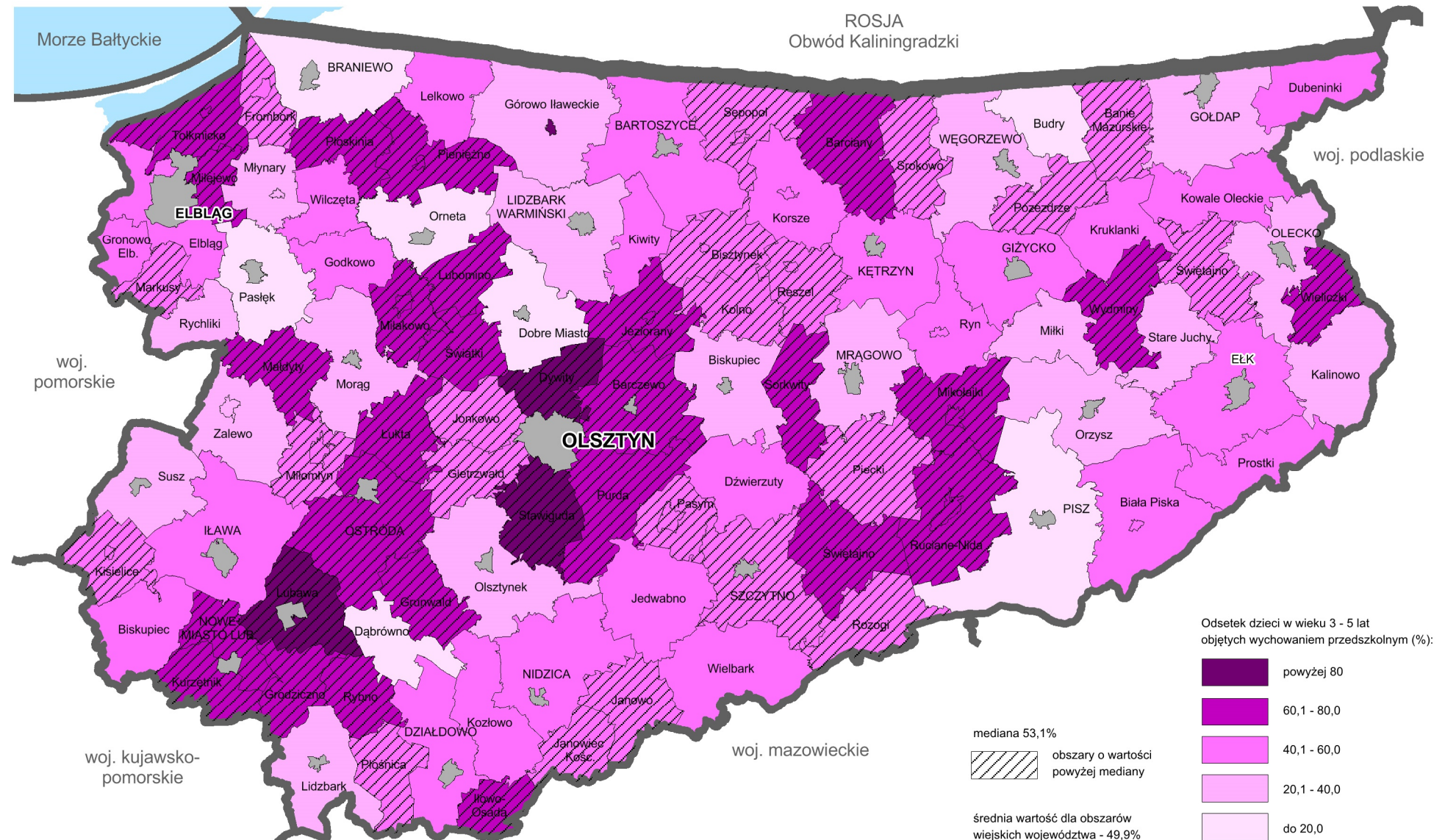
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Odsetek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (2017 r.)

Mapa 8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

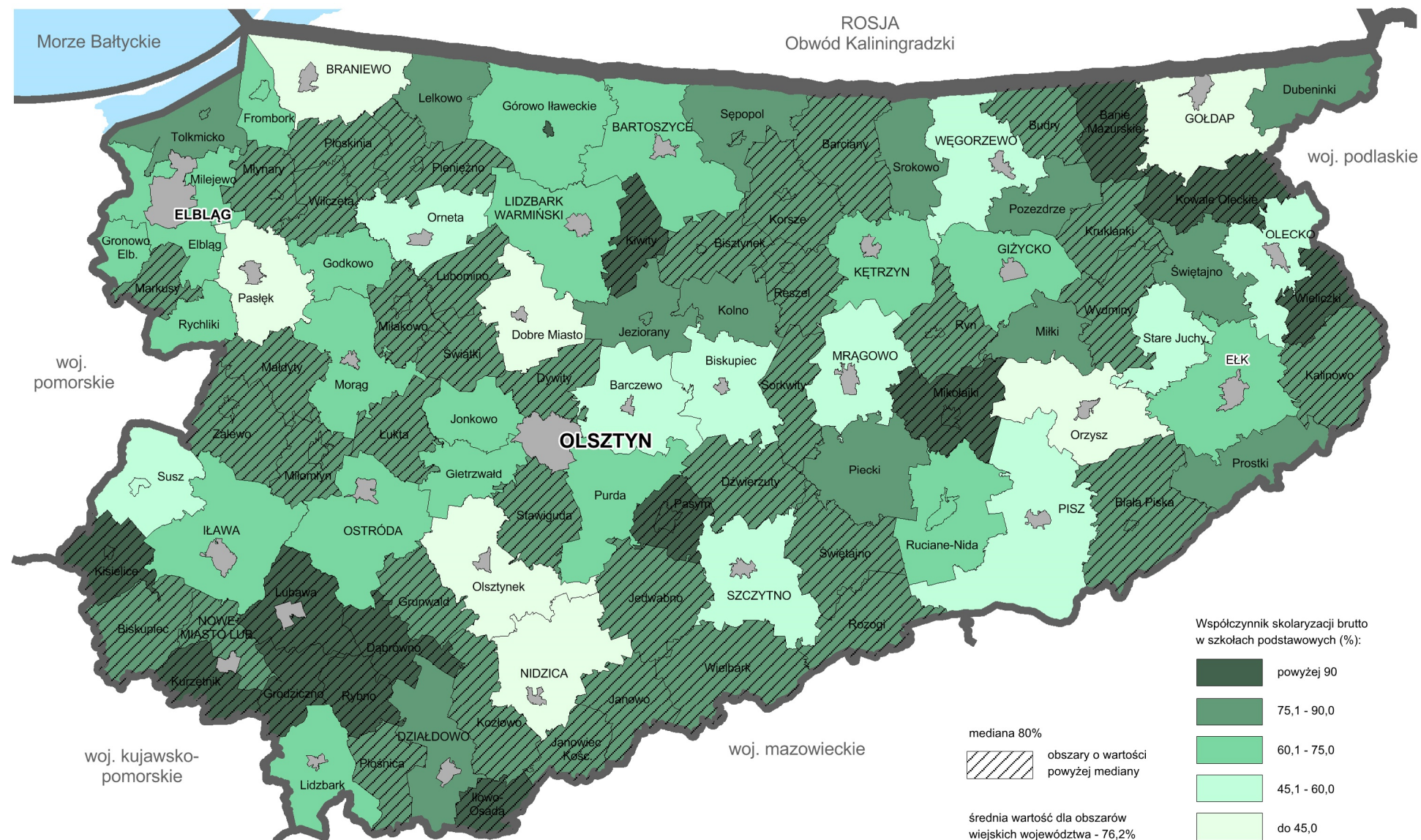
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych (2017 r.)

Mapa 9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

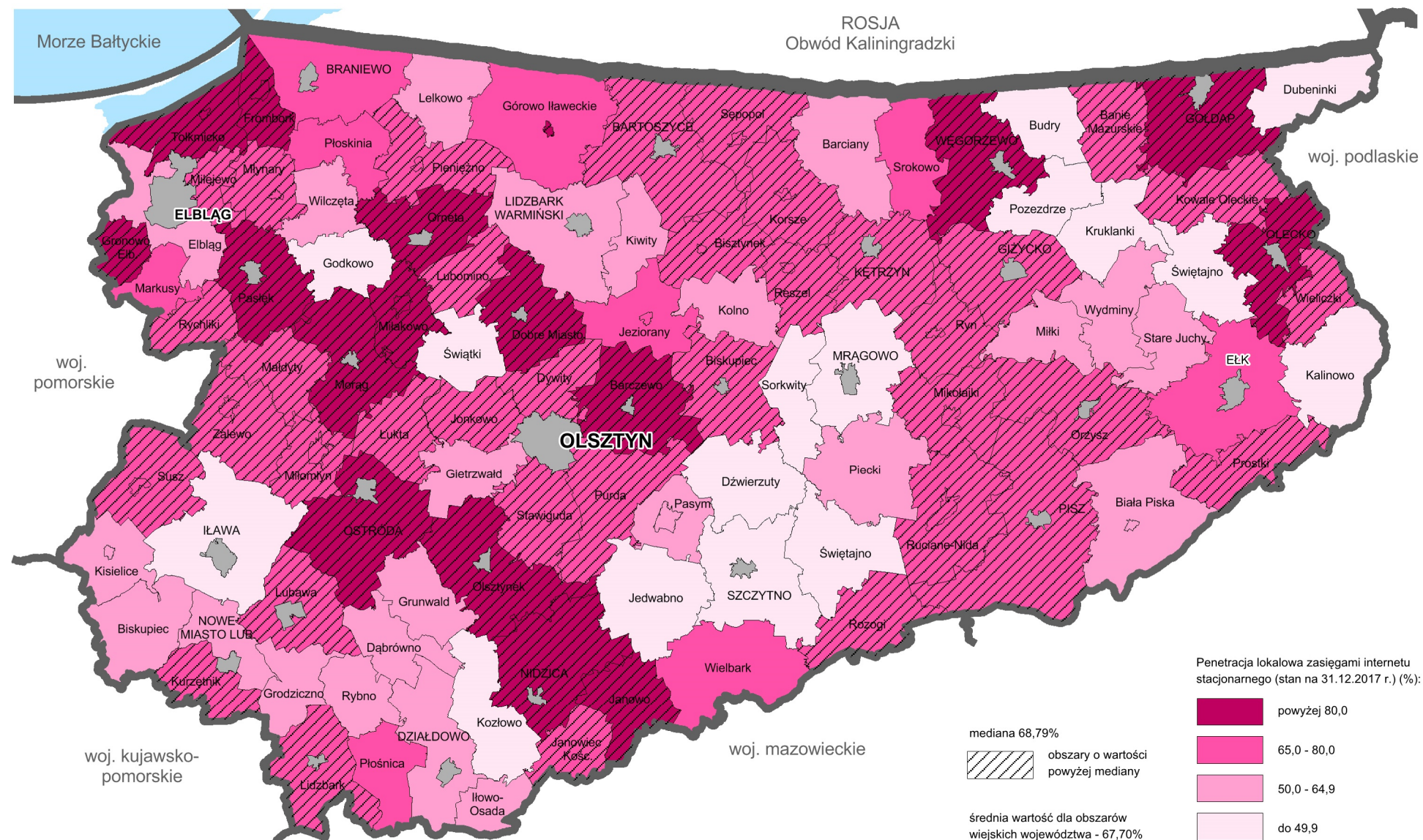
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Penetracja lokalowa zasięgami internetu stacjonarnego (stan na 31.12.2017 r.)

Mapa 10

Źródło: opracowanie własne na podstawie "Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2017 r." Urząd Komunikacji Elektronicznej, Warszawa 2018 r.

Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

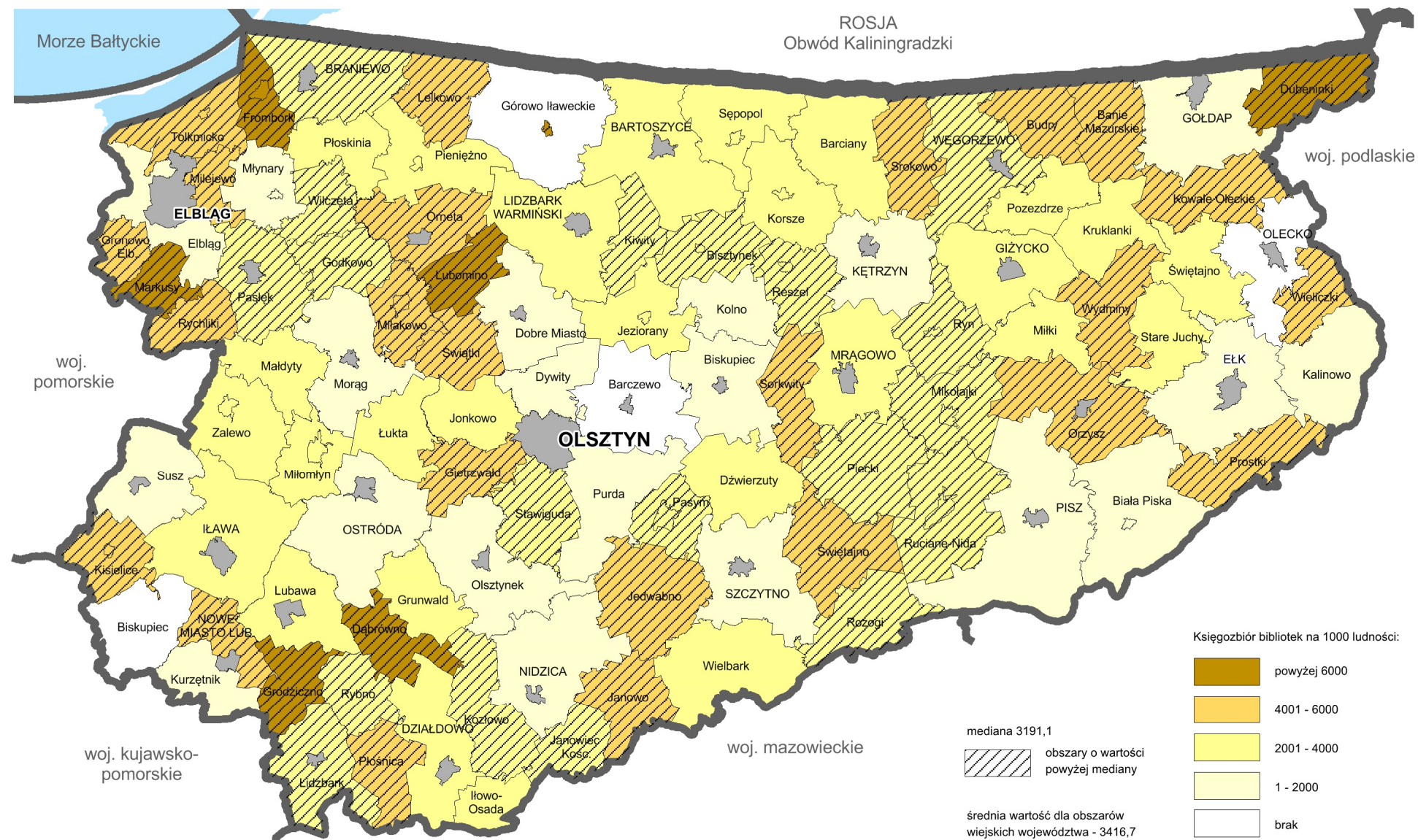
20181206.MJ.06.1

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności (2017 r.)

Mapa 11

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

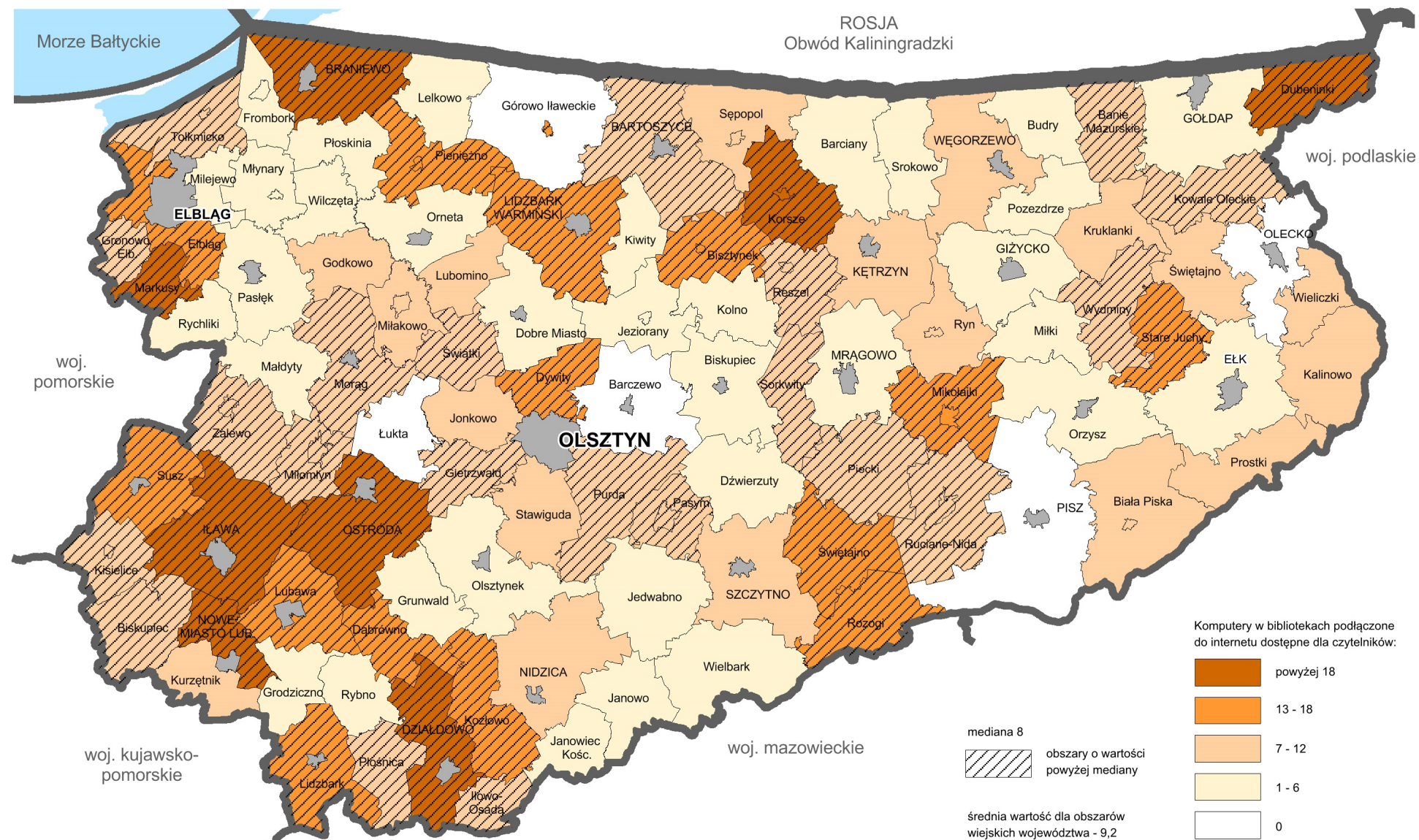
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Komputery w bibliotekach podłączone do internetu dostępne dla czytelników (2017 r.)

Mapa 12

Źródło: opracowanie własne

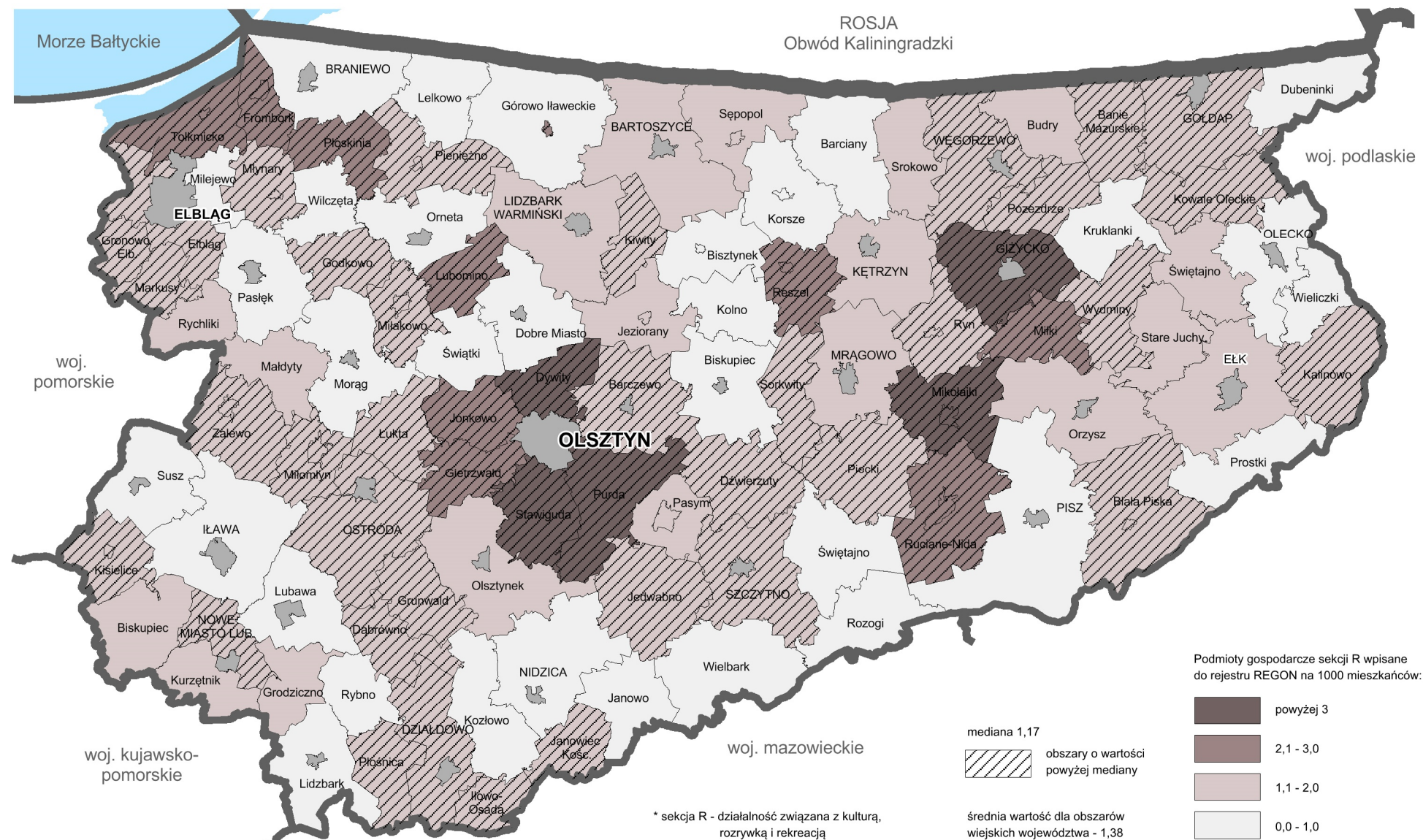
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Podmioty gospodarcze sekcji R* wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców (2017 r.)

Mapa 13

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

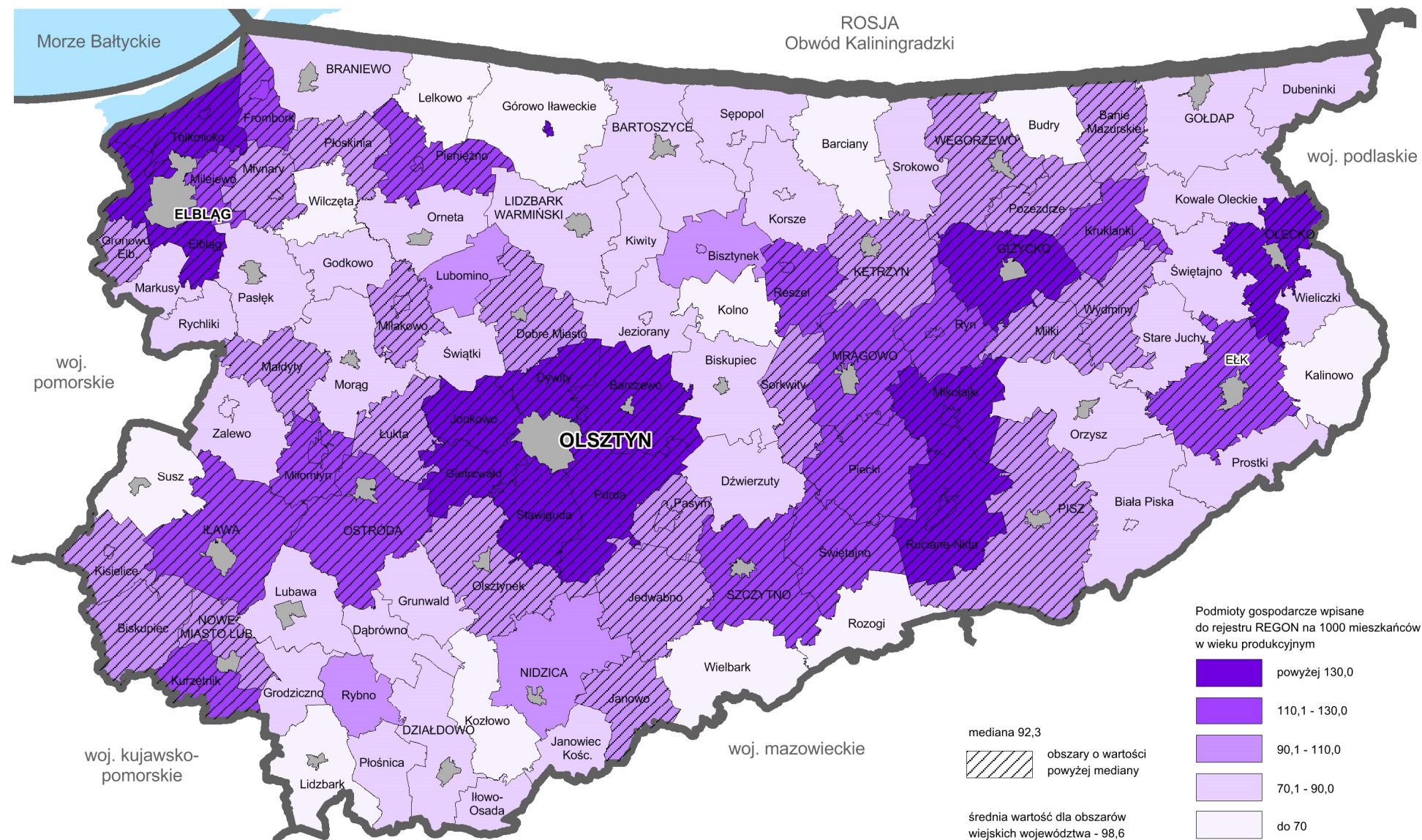
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2017 r.)

Mapa 14

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

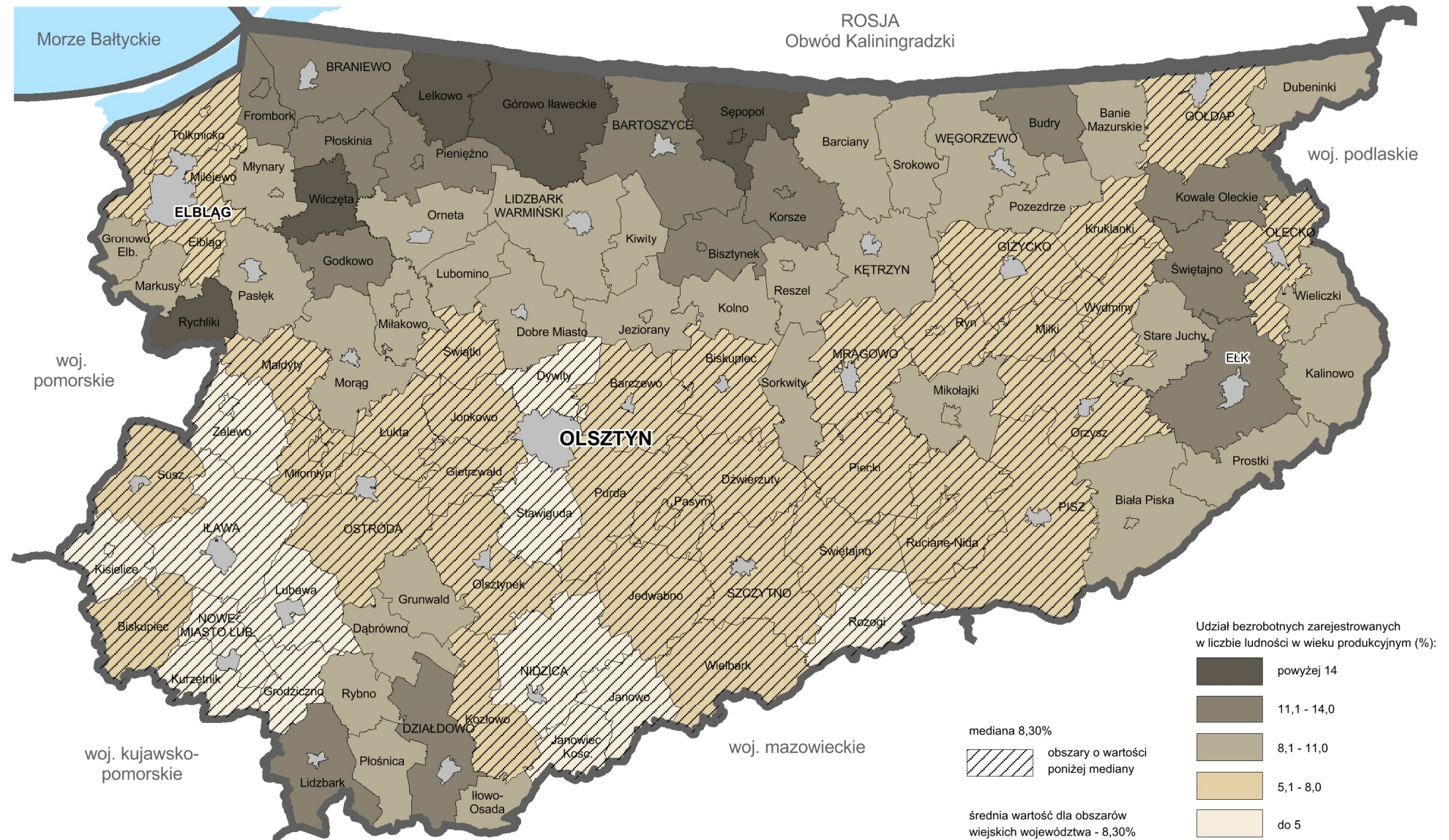
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (2017 r.)

Mapa 15

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

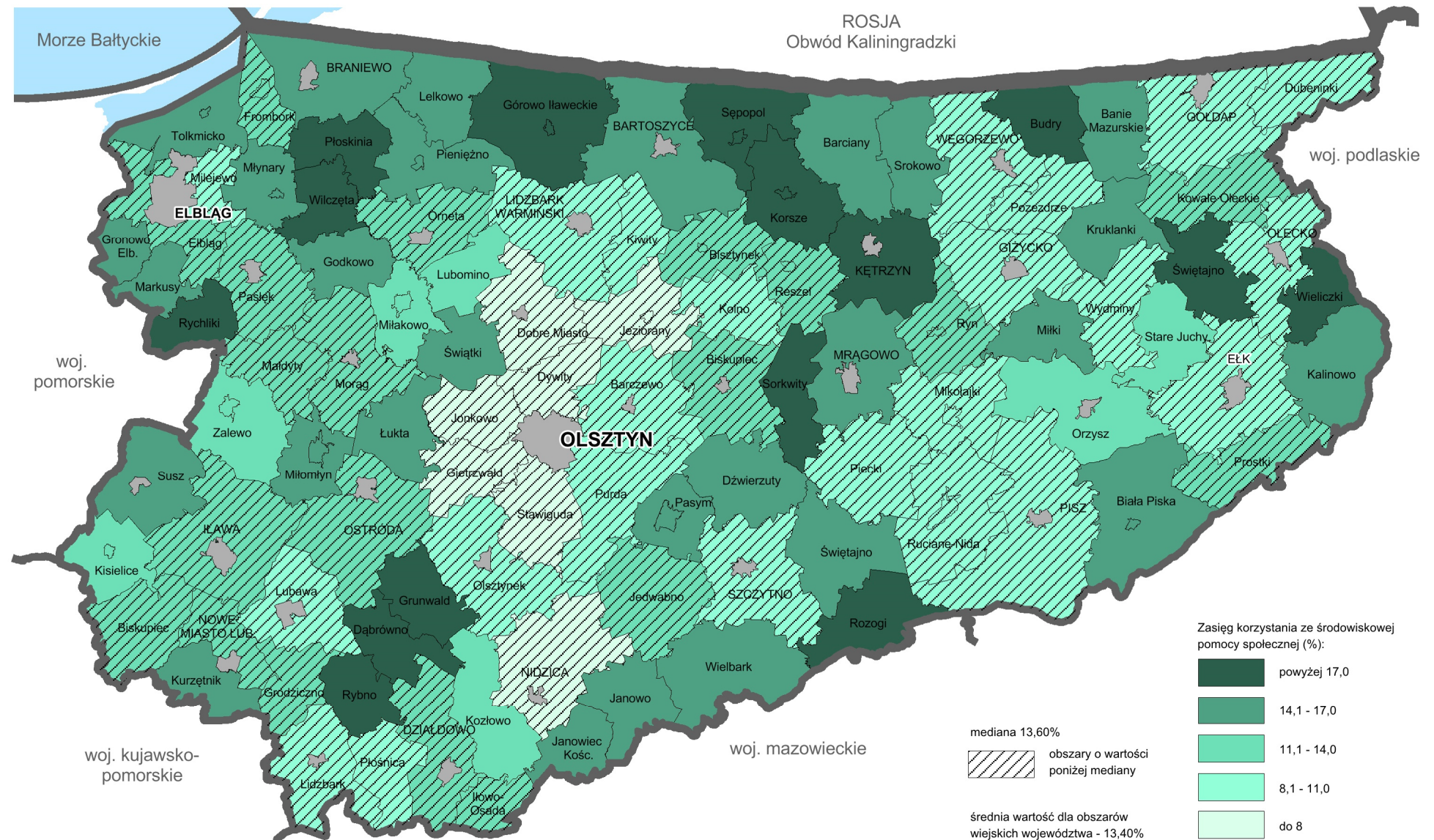
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (2017 r.)

Mapa 16

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS.

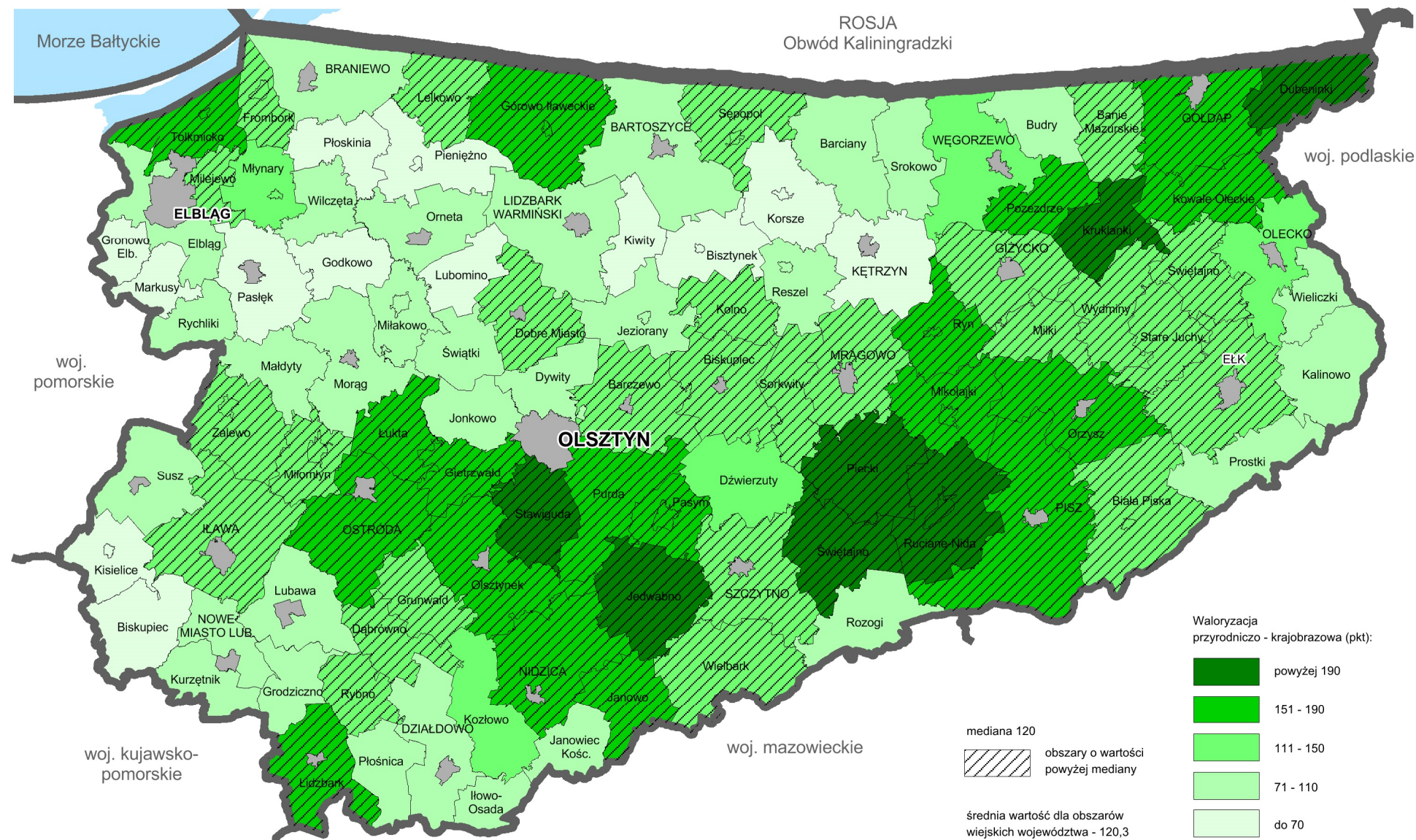
Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STUDIUM OBSZARÓW WIEJSKICH

Waloryzacja przyrodniczo - krajobrazowa

Mapa 17

Źródło: opracowanie własne na podstawie "Delimitacja obszarów atrakcyjnych turystycznie w województwie warmińsko - mazurskim" WMBPP w Olsztynie.

Opracowanie: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie, 2018 rok.